

scsbo leeuwarden

Jaarverslag 2017

Stichting voor Christelijk Speciaal Basisonderwijs te Leeuwarden

Jaarverslag 2017

Stichting voor Christelijk Speciaal Basisonderwijs te Leeuwarden

Voorwoord

In het jaarverslag over 2017 leggen het bestuur en de Raad van Toezicht van de Stichting voor Christelijk Speciaal Basisonderwijs te Leeuwarden publiek verantwoording af van het door de instelling gevoerde beleid.

Het jaarverslag geeft op hoofdlijnen een beeld van het instellingsbeleid en het schoolbeleid; in de jaarrekening wordt gedetailleerd verantwoording afgelegd van de besteding van de beschikbare middelen.

De financiële verantwoording gebeurt binnen de kaders van wet- en regelgeving. De jaarstukken zijn vergezeld van een controleverklaring.

Met dit jaarverslag verantwoordt het bevoegd gezag van SBO Aquamarijn zich

- verticaal naar de overheid en naar de inspectie van het onderwijs,
- horizontaal naar ouders, werknemers en medezeggenschapsraad.

Leeuwarden, juni 2018

Goedkeuring

Namens de Raad van Toezicht

A.W. Dullemond-Zondag, voorzitter

W. Danhof

M.C. Koopmans-Brinkhuis

R. Planting

J.J. Vlasman

Vaststelling

Namens het College van Bestuur

J.N. Teerenstra, directeur-bestuurder

Inhoud

Jaarverslag 2017

1	Algemene informatie en gevoerd beleid	
1.1	Instellingsgegevens	7
1.2	Juridische structuur	7
1.3	Organisatiestructuur	7
1.4	Governance	7
1.5	Kernactiviteiten	8
1.6	Missie van de stichting	8
1.7	Maatschappelijk verantwoord ondernemen	8
1.8	Verantwoording	8
1.9	Bestuurlijk kader	9
1.10	Beleidsagenda 2017	9
2	Financieel beleid	
2.1	Analyse van de financiële situatie	15
2.2	Analyse van het exploitatieresultaat in 2017	16
2.3	Bijzondere baten	17
2.4	Eigen vermogen	18
2.5	Bestemming van het exploitatiesaldo	18
2.6	Gang van zaken gedurende het verslagjaar	18
2.7	Prestatiebox	18
2.8	Financieringsbeleid	18
2.9	Treasurybeleid en treasuryverslag	19
2.10	Bijzondere gebeurtenissen na balansdatum	19
3	Continuïteit	
3.1	De toekomst, impact van politieke of maatschappelijke ontwikkelingen	20
3.2	Belangrijkste bestuurlijke voornemens en reeds genomen besluiten	22
3.3	Het financiële meerjarenbeleid	22
3.4	Het interne risicobeheersings- en controlesysteem	24
4	Verslag van de Raad van Toezicht	
4.1	Samenstelling van de Raad van Toezicht	27
4.2	Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de Raad van Toezicht	27
4.3	Intern toezichtkader	28
4.4	Activiteiten in 2017	28
4.5	Vergoeding van de bestuurder en de leden van de Raad van Toezicht	29

Jaarrekening 2017

1 Algemene informatie en gevoerd beleid

1.1 Instellingsgegevens

Naam	: Stichting voor Christelijk Speciaal Basisonderwijs te Leeuwarden.
Vestigingsplaats	: Leeuwarden
Adres	: Brandemeer 35, 8918 CT Leeuwarden
Akte van oprichting	: 30 november 1994
Kamer van Koophandel	: Inschrijvingsnummer 40005701

1.2 Juridische structuur

De instelling is een stichting.

1.3 Organisatiestructuur

- Het bestuur van de stichting oefent het bevoegd gezag uit over de school voor speciaal basisonderwijs Aquamarijn te Leeuwarden.
- Het bestuur van de stichting wordt gevormd door het College van Bestuur (CvB), dat actueel bestaat uit één lid, tevens directeur van de instelling.
- Bestuur en intern toezicht zijn functioneel gescheiden. Het interne toezicht wordt uitgeoefend door de Raad van Toezicht (RvT).
- De RvT is werkgever van de leden van het bestuur. De raad benoemt en ontslaat de leden van het bestuur.
- Het bestuur oefent zijn functie uit in overeenstemming met doel en grondslag van de stichting, zoals vastgelegd in de stichtingsstatuten.
- De instelling heeft een medezeggenschapsraad, welke bestaat uit een oudergeleding en een personeelsgeleding.

1.4 Governance

De Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs vormt het uitgangspunt voor de inrichting van het bestuur van de SCSBO. In de statuten van de SCSBO is bepaald dat er een duidelijke functionele scheiding wordt gerealiseerd tussen bestuur en intern toezicht. De voorbereiding, vorming en uitvoering van het bestuursbeleid zijn belegd bij het College van Bestuur (CvB), dat actueel wordt gevormd door de directeur-bestuurder. De Raad van Toezicht (RvT) fungeert als interne toezichthouder.

De RvT is de werkgever van het CvB. In zijn rol van interne toezichthouder zijn het de primaire taken van de raad om erop toe te zien de Code Goed Bestuur wordt nageleefd, dat het beleid doelmatig, rechtmatig en maatschappelijk verantwoord is en dat recht wordt gedaan aan de belangen van de interne en externe stakeholders. Daarnaast fungeert de RvT als klankbord voor de directeur-bestuurder, in welke rol de raad de directeur-bestuurder gevraagd en ongevraagd advies geeft bij de vorming en uitvoering van het instellingsbeleid en schoolbeleid.

Bij de toetsing van de doelmatigheid van het bestuursbeleid zijn de missie, de actuele visie en de strategische doelstellingen van de stichting de toetsstenen.

De scheiding van bestuur en toezicht is in detail geregeld in het bestuursreglement.

De werkwijze van de RvT is vastgelegd in een zichtdocument, waarin de rollen en taken van de raad worden beschreven in een intern toezichtkader en een bestuurlijk toetsingskader.

Bij de taken van de toezichthouders hoort volgens de statuten en reglementen in ieder geval het goedkeuren van het strategisch beleid en van de (meerjaren)begroting, het aanwijzen van de accountant en het goedkeuren van jaarrekening en jaarverslag.

1.5 Kernactiviteiten

- De stichting houdt een christelijke school voor speciaal basisonderwijs in stand.
- Het beleid van de school wordt afgestemd op de missie, doelstellingen en kernwaarden van de stichting.
- De stichting bevordert de afstemming van het basisonderwijs in de regio Noordwest Friesland op kinderen met een specifieke onderwijsbehoefte door samenwerking met de scholen voor regulier basisonderwijs in de regio op bestuursniveau en op schoolniveau.
- De stichting voert een strategisch beleid om de uitvoering van de doelstelling van de stichting te actualiseren naar veranderende maatschappelijke en onderwijskundige contexten.

1.6 Missie van de stichting

De SCSBO is er ten behoeve van leerlingen in het basisonderwijs die zich in het reguliere onderwijs onvoldoende kunnen ontwikkelen als gevolg van lichte cognitieve beperkingen of lichte gedragsproblemen. De stichting is opgericht om erin te voorzien dat deze leerlingen zich ondanks hun beperkingen of problemen in het basisonderwijs kunnen ontwikkelen naar hun mogelijkheden.

1.7 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het onderwijs dat de stichting realiseert is er omdat het reguliere basisonderwijs het nodig heeft als aanvullende voorziening. Reguliere basisscholen hebben zorgplicht, maar ze hebben vaak te weinig mogelijkheden om het onderwijs adequaat aan te passen aan specifieke onderwijsbehoeften van leerlingen. De activiteiten van de stichting richten zich op het realiseren van voorzieningen die bijdragen aan betere afstemming van het onderwijs. Het bestuur van de stichting ziet dit als een maatschappelijke verantwoordelijkheid en heeft deze uitgedrukt in de missie van de stichting.

Wat van de aanvullende voorzieningen gevraagd wordt, is afhankelijk van de afstemmingmogelijkheden die de reguliere school op eigen kracht kan realiseren. Daar zit beweging in. Het bestuur volgt die beweging en draagt er zorg voor dat het aanbod van de instelling aan blijft sluiten bij de dynamiek in de zorgvraag. Maar ook in breder perspectief stimuleert het bestuur een dynamische verbinding van het onderwijs met de actuele maatschappelijke context. In het strategisch beleid van de instelling worden de inrichting van het onderwijs, de ontwikkeling van de expertise, het personeelsbeleid en het organisatiebeleid afgestemd op brede externe ontwikkelingen.

De stichting verzorgt speciaal basisonderwijs op christelijke grondslag voor kinderen in Noordwest Friesland. De stichting is betrokken bij de activiteiten van het Samenwerkingsverband PO Fryslân en brengt daarbij de eigen expertise en mogelijkheden in. Deze zijn van wezenlijk belang voor de uitvoering van leerlingenzorg in het samenwerkingsverband. Medewerkers van de Stichting zetten hun expertise in bij de ondersteuning van collega's in het reguliere onderwijs. De ondersteunende diensten worden ingezet vanuit het expertisecentrum Passend Onderwijs, dat is gekoppeld aan SBO Aquamarijn, de school van de Stichting.

Besteding van de overheidsmiddelen

De activiteiten van de stichting worden bekostigd door de rijksoverheid. Het bestuur streeft bij de inzet van de ter beschikking gestelde middelen een rechtmatige en effectieve besteding na. In het vastgelegde inkoop- en aanbestedingsbeleid wordt naast financiële en onderwijskundige aspecten ook rekening gehouden met de maatschappelijke gevolgen van het inkoopbeleid, in het bijzonder met sociale, milieu-gerelateerde en economische gevolgen. Zo zal SBO Aquamarijn waar mogelijk lokale en regionale ondernemers betrekken en worden leveringen getoetst aan criteria voor duurzaamheid.

1.8 Verantwoording

Verticaal

Met dit jaarverslag verantwoordt de stichting zijn activiteiten en de besteding van de daarvoor door de overheden beschikbaar gestelde middelen. De jaarrekening geeft inzicht in de rechtmatige verwerving en besteding van de middelen. De beoordeling van de doelmatigheid van de besteding van de middelen is een taak van de inspectie van het onderwijs. Dit

jaarverslag is zo geschreven, dat de inspectie het naast de resultaten van zijn schoolonderzoeken kan leggen voor de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs op SBO Aquamarijn.

Horizontaal

Het jaarverslag wordt ook aangeboden aan de personeelsgeleding en de oudergeleding in de medezeggenschapsraad van de stichting. De raad is het platform voor de formele contacten met de ouders. In de informele sfeer organiseert de directie van de school met regelmaat ouderavonden en tevredenheidsspeilingen onder ouders. Dit jaarverslag kan door de ouders gebruikt worden als bron van informatie bij de formele en informele contacten.

Het verslag is ook bedoeld voor de regionale onderwijsbesturen in het samenwerkingsverband en alle andere belanghebbenden. Het verslag wordt daarom gepubliceerd op de website van de school.

1.9 Bestuurlijk kader

Strategisch beleid

In 2012 werd de actuele strategische lijn vastgesteld. De kernthema's worden verwoord in een strategisch 'statement':

- Het onderwijs bij de SCSBO voldoet aan de kwaliteitscriteria van de onderwijsinspectie en de leerlingenzorg is afgestemd op het referentiekader voor de leerlingenzorg van de PO-raad.
- Het onderwijs wordt verzorgd door competente leraren.
- in een functionele en krachtige organisatie.
- en in een passende huisvesting.
- De school verricht klantgerichte dienstverlening voor het samenwerkingsverband.
- Er is een gezonde financiële basis.
- en wordt goed gecommuniceerd naar binnen en naar buiten.

Uitwerking missie naar beleidskader

Het bestuurlijk oriëntatiekader wordt naast de actuele strategische doelen gemarkeerd door de uitwerking van de missie:

- onderwijs waarin de bijbel en de christelijke traditie duidelijk herkenbaar aanwezig zijn in kennisoverdracht van de bronnen en van de traditie, in religieuze vormen en in het pedagogisch en onderwijskundig handelen, waarbij gestalte wordt gegeven aan de christelijke waarden en normen;
- onderwijs dat zich richt op optimale realisatie van de kerndoelen voor het basisonderwijs van de overheid;
- onderwijs dat zo is aangepast, dat de kinderen de best mogelijke kansen krijgen zich te ontwikkelen;
- onderwijs dat zich richt op de ontwikkeling van de persoonlijke competenties, de eigenheid en de mogelijkheden tot zelfsturing van de leerlingen en de professionals;
- goede relaties op school, passend bij de behoeften van de kinderen en de medewerkers;
- een sociaal en veilig werkklimaat voor de kinderen en de medewerkers

1.10 Beleidsagenda 2017

Onderwijs en Identiteit

Leerlingen

SBO Aquamarijn, de school van de stichting, heeft een beperkt toelatingsbeleid. Alleen leerlingen met een toelaatbaarheidsverklaring voor speciaal basisonderwijs kunnen worden toegelaten. De criteria voor indicering zijn vastgelegd in het ondersteuningsplan van het Samenwerkingsverband PO Fryslân.

SBO Aquamarijn staat open voor leerlingen die binnen het ondersteuningsprofiel van de school vallen. Dit profiel geeft het kader aan van de afstemmingsmogelijkheden van de school en de extra ondersteuning die de school kan bieden.

Ouders die hun kind aanmelden moeten instemmen met de identiteit van het onderwijs, zoals dat bepaald is door de stichting en statutair werd vastgelegd.

Leerlingenaantallen

De kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkelingen in de leerlingenpopulatie werden en worden besproken, beoordeeld en getoetst aan het strategisch beleid. Op de teldatum 1 oktober 2017 waren er op SBO Aquamarijn 243 leerlingen ingeschreven. Dit is vergelijkbaar met het leerlingaantal op de teldatum in het jaar 2016 (241). Het bestuur verwacht op grond van recente prognoses (zie daarvoor de continuïteitsparagraaf in dit jaarverslag) dat het leerlingaantal verder weer geleidelijk zal toenemen. Reguliere scholen leken na de invoering van Passend Onderwijs in eerste instantie terughoudend te zijn geworden met verwijzingen van leerlingen naar speciale scholen. Maar sinds de aanvang van het schooljaar 2017-2018 zien we in SBO Aquamarijn toch weer groei van het aantal aanmeldingen. Op 1 februari 2018, de peildatum voor de tussentijdse aanwas, werd het aantal ingeschreven leerlingen vastgesteld op 262.

Ontwikkeling leerlingenaantallen in Friesland 2011 – 2017

jaar	BaO	SBO	Aquamarijn	SO	% SBO	% SO	totaal (S)BaO	totaal SWV	Analyse van de ontwikkeling in %			
									totaal	SBO	Aquamarijn	SO
2011	60.694	2.009	233	938	3,20%	1,47%	62.703	63.641				
2012	59.742	1.890	251	928	3,07%	1,48%	61.632	62.560	-1,70%	-5,92%	+7,73%	-1,07%
2013	58.596	1.812	242	964	3,00%	1,57%	60.408	61.372	-1,90%	-4,13%	-3,59%	+3,88%
2014	57.483	1.821	255	970	3,07%	1,61%	59.304	60.274	-1,79%	+0,50%	+5,37%	+0,62%
2015	56.331	1.727	260	878	2,97%	1,49%	58.058	58.936	-2,22%	-5,16%	+1,96%	-9,48%
2016	55.025	1.673	241	838	2,98%	1,46%	56.713	57.536	-2,38%	-3,13%	-7,31%	-4,56%
2017	54.226	1.634	243	832	2,93%	1,47%	55.860	56.692	-1,47%	-2,33%	+0,83%	-0,72%
Ontwikkeling over de laatste 7 jaren									-10,9%	-18,7%	+4,3%	-11,3%

Onderwijsbeleid

SBO Aquamarijn is door de inspectie ingedeeld bij de scholen voor speciaal basisonderwijs met basiskwaliteit. Dat betekent dat de school onder de meest milde toezichtvariant valt: de variant basistoezicht. Het bevoegd gezag en de schoolleiding willen dit zo houden. Het onderwijskundig beleid wordt daarom afgestemd op de volgende pijlers:

- De indicatoren voor kwalitatief goed speciaal basisonderwijs van de inspectie van het onderwijs zijn het beoordelingskader bij de periodieke zelfevaluaties van de school, waarbij alle indicatoren tenminste eens in de vier jaar worden nagelopen.
- De resultaten van de periodieke zelfevaluaties worden gerapporteerd aan de Raad van Toezicht.
- Het bestuur ziet erop toe dat in de plannen voor schoolontwikkeling de resultaten van de zelfevaluaties worden betrokken.
- Daarnaast zal het bestuur dat de resultaten van de periodieke schoolonderzoeken door de inspectie waar nodig verwerken in de programma's voor schoolontwikkeling.
- Het bestuur koerst op een dynamiek van de onderwijsorganisatie die spoort met de bewegingen in het scholenveld waar SBO Aquamarijn mee samenwerkt. Een school voor SBO is een dienstverlenende instelling, die aangepaste onderwijsarrangementen realiseert ten behoeve van leerlingen aan wie de reguliere scholen geen passend onderwijs kunnen bieden. Het bestuur blijft alert op deze functie, met alle implicaties voor noodzakelijke investeringen.

Aansluitend bij de invoering van Passend Onderwijs in 2014 staan op SBO Aquamarijn de volgende zaken centraal:

- Vergroting van de deskundigheid van de leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel, met name bij het afstemmen op verschillen in leerontwikkeling tussen de leerlingen en op omgaan met gedragsproblematiek.
- Verbetering van de leerresultaten door systematische evaluatie en analyse van de leerresultaten en een effectieve doorwerking daarvan naar het planmatig handelen op groeps- en schoolniveau.
- Systematische aandacht voor het schoolklimaat, met als uitgangspunt dat de school een oefenplaats is voor het respectvol met elkaar omgaan (leerlingen, team, ouders) en met de schoolomgeving (burgerschapsvorming).
- Evalueren en waar nodig bijstellen van het School-ondersteuningsprofiel (SOP) om effectief leerlingen op te kunnen blijven nemen voor wie in het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Fryslân een passende voorziening nodig is.

Activiteiten onderwijsontwikkeling

In 2016 is de school gestart met het onderwijsontwikkelingsprogramma Opbrengricht Werken. Doel van dit programma is een doorontwikkeling van de planning van het onderwijs op basis van de individuele opbrengstverwachtingen.

Voor alle leerlingen in het speciaal (basis)onderwijs wordt een individueel ontwikkelingsplan met een uitstroomperspectief opgesteld. Bij het systematisch volgen van de ontwikkelingsresultaten wordt beoordeeld of de ontwikkeling in lijn is met de verwachtingen. Op basis van deze analyses wordt het onderwijs waar nodig aangepast. Met name de individuele aanpassingen vragen veel vaardigheden in klassenmanagement van de leraren. In de beoordeling van de schoolkwaliteit door de onderwijsinspectie wordt steeds genoemd dat scholen – ook de scholen voor speciaal (basis) onderwijs – zich hier nog verder in moeten verbeteren. Voor SBO Aquamarijn was dit ook in 2017 het centrale thema in de schoolontwikkeling.

Naast de ontwikkeling van het Opbrengricht Werken ging de school in 2017 verder met aanpassingen van het taalonderwijs. Daarbij wordt de dekking van de taalprogramma's naar de kerndoelen voor het basisonderwijs verbeterd en wordt de preventieve begeleiding van leerlingen met een risico voor lees- en spellingsproblemen geoptimaliseerd. Om de kwaliteit van het taalonderwijs te bewaken en te bevorderen heeft de school een taalcoördinator ingesteld.

Ook het rekenonderwijs is in 2017 geëvalueerd op dekking naar de kerndoelen. De rekenprogramma's werden beter afgestemd op de variëteit in uitstroomperspectieven. Er werden rekenlijnen vastgesteld naar de uitstroomniveaus praktijkonderwijs, VMBO basis / kader en VMBO theoretisch of hoger. Ook voor het rekenonderwijs is een coördinator in opleiding.

In de digitalisering zijn weer verdere stappen gezet. De digitale leer- en onderwijsmiddelen werden gemoderniseerd en verder uitgebreid. Inmiddels werken alle leerlingen vanaf 9 jaar met een eigen tablet.

De school is gecertificeerd als Geef-me-de-vijf school. Het blijft belangrijk om de kwaliteit van de werkmethode voor de begeleiding van kinderen met een informatieverwerkingsstoornis in het autistisch spectrum te onderhouden en door te ontwikkelen. In 2017 werden nog weer tal van verbeteringen gedaan in de opzet van een doorgaande lijn van de ondersteuning. Het risico van discontinuïteit door verschillen in kennis en kunnen van leraren blijft steeds aanwezig. Personele mobiliteit is daarbij een probleem, omdat voor deze werkmethode bijzondere competenties van leraren gevraagd worden.

Resultaten van het onderwijs

Voor alle leerlingen wordt voor of direct na de inschrijving een ontwikkelingsperspectief opgesteld. Daarin wordt voor de kritische vaardigheidsgebieden (leesvaardigheid, leesbegrip, spellingsvaardigheid en rekenvaardigheid) een verwachting van de leeropbrengst opgenomen. Op basis daarvan wordt een uitstroomperspectief gegeven. Bij de eindtoetsing in 2017 bleken alle leerlingen die doorstroomden naar het voortgezet onderwijs te kunnen presteren op het niveau dat past bij hun individuele ontwikkelingsperspectief.

Uitstroom en doorstroom van leerlingen naar andere vormen van onderwijs (eindgroepen en tussentijds)

Uitstroomgegevens	2013	2014	2015	2016	2017
HAVO	-	1	-	-	1
VMBO	5	2	-	2	4
VMBO met LWOO	22	23	24	35	17
Praktijkonderwijs	24	19	10	20	22
Voortgezet Speciaal Onderwijs cluster 3	-	-	-	-	1
Voortgezet Speciaal Onderwijs cluster 4	-	3	2	2	2
Doorstroom SBO > SO	2	2	1	2	3
Terigstroom > BaO	-	-	-	-	2
Thuiszitters	-	-	-	-	-

Personeel en Organisatie

Het personeelsbeleid heeft een aantal pijlers:

- De organisatie voert een competentiebeleid, dat er op gericht is dat de medewerkers optimaal kunnen functioneren als professionals in de onderwijsorganisatie met al zijn specifieke kenmerken en eisen aan de vakbekwaamheid. Daartoe worden budgetten in de begroting opgenomen. Scholing en ontwikkeling op instigatie van de organisatie wordt voor 100% vergoed, uitgaande van de mogelijkheden zoals ook gesteld binnen de CAO-PO.
- Het personeelsbeleid is erop gericht dat er onderlinge samenhang en continuïteit is in professionele uitgangspunten en gerichtheid.
- Het aanstellingsbeleid is er in eerste instantie op gericht dat er professionals worden aangesteld die primair voldoende toegerust zijn of kunnen worden voor hun taak in een overwegend orthopedagogische en orthodidactische onderwijs situatie. Pas in tweede instantie streeft de directie een evenwichtige leeftijdsopbouw na in het personeelsbestand.
- Het verzuimbeleid is erop gericht om, vanuit een preventieve houding en context, beneden de landelijke verzuimcijfers in het onderwijs te blijven.
- Het bestuur streeft een klimaat na van sociale en fysieke veiligheid en goede arbeidsomstandigheden. Daartoe werkt het management van de school met specifieke plannings en controlesystemen.
- Het in stand houden van een “platte” en kleinschalige organisatiestructuur, waarbij de leidinggevendenden direct contact houden met de uitvoerende professionals.
- Een verantwoorde besteding van de financiële middelen die de overheid jaarlijks voor de personeelsformatie ter beschikking stelt. Voor enkele financiële risico's in de personele sfeer (jubilea en verlof) is een personeelsvoorziening aangelegd. Een kwantificering en verwerking van de risico's en verplichtingen met betrekking tot deze voorziening werd gedaan door het administratiekantoor Onderwijsbureau Meppel, dit overeenkomstig de richtlijnen van het ministerie van OC&W. Andere financiële risico's van meer incidentele aard kunnen ruimschoots worden opgevangen door de gunstige algemene financiële reservepositie van de stichting.

Personeelsformatie

Het formatieplan werd besproken en getoetst aan de inhoudelijke en financiële kaders. Het budget dat jaarlijks aan formatie beschikbaar komt, wordt bij de begroting vastgesteld. Per 1 augustus 2017 waren in totaal 35,89 fte's beschikbaar voor de drie functie categorieën directie, onderwijzend personeel en onderwijsondersteunend personeel. Omdat het bestuur uitgaat van een aanzienlijke groei van het aantal leerlingen ten opzichte van de eerdere verwachtingen, is er een uitbreiding van fte's opgenomen in de meerjarenformatieplanning.

Overzicht formatie	2014	2015	2016	2017
Aantal personeelsleden	52	52	51	55
Aantal directieleden	3	3	3	3
Formatie in fte directie	2,92	2,92	2,92	2,92
Aantal OP	33	33	32	36
Formatie in fte OP	22,01	23,50	24,31	24,00
Aantal OOP	16	16	16	16
Formatie in fte OOP	8,15	8,21	7,36	8,97
Totaal fte	33,03	34,58	34,54	35,89
Aantal vrouwen / mannen Directie	2 / 1	2 / 1	2 / 1	1 / 2
Aantal vrouwen / mannen OP	26 / 7	25 / 8	23 / 9	26 / 13
Aantal vrouwen / mannen OOP	14 / 2	14 / 2	14 / 2	14 / 2
Gemiddelde Gewogen Leeftijd	38,56	38,60	38,99	39,06

Competentiebeleid

In het strategisch beleid en het bestuurlijk toetsingskader wordt een sterk accent gelegd op de zorg voor competente leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel. Professionele medewerkers zijn essentieel voor kwalitatief goed onderwijs. Het bestuur streeft ernaar voldoende gekwalificeerd personeel in dienst te hebben en heeft daartoe een ruim budget geïnvesteerd in individuele scholing, teamscholing of in andere varianten van deskundigheidsbevordering.

Functiebouwwerk / functiemix

De SCSBO heeft per 1 augustus 2017 4,43% LC-functionarissen binnen de formatie. Dit voldoet hiermee niet aan de landelijk gestelde voorwaarden. De beoogde inzet tot verhoging van dit percentage heeft, onder andere door verloop, niet geleid tot de gewenste verhoging. In de meerjarenformatieplanning en hiermee het vigerend personeelsbeleid zal derhalve in 2018 rekening gehouden moeten worden met de eis om te voldoen aan de gestelde voorwaarden in deze.

Functioneringsgesprekken en klassenbezoeken

Zowel in het kader van het functioneren van 'De collega als professional' als in het kader van 'Borging van het onderwijsbeleid' doet het managementteam twee keer per jaar een klassenbezoek.

In het kader van de gesprekkencyclus en hiermee de persoonlijke ontwikkelingsplanning van de medewerkers, worden er ieder jaar gesprekken gevoerd met alle medewerkers. In deze gesprekken ligt het accent op het persoonlijk functioneren en de professionele ontwikkeling van de medewerker in het bijzonder.

Arbo en verzuim

Het bevoegd gezag is aangesloten bij het Vervangingsfonds. De Arbodienstverlening is ondergebracht bij de Arbo Unie / MkBasics. In 2017 lag het ziekteverzuim hoger dan in het schooljaar daarvoor. De kosten voor vervanging bij verzuim van directie, onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel konden in de meeste gevallen gedeclareerd worden bij het Vervangingsfonds.

De arbeidsomstandigheden werden beoordeeld aan de hand van de uitvoering van het Plan van Aanpak 2015-2019, gebaseerd op de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) die in april 2015 door de Arbo Unie / MkBasics werd gedaan.

	2015	2016	2017
Verzuimpercentage incl. langdurig ziekteverzuim SCSBO	2,6%	6,5%	7.1%
Landelijk ziekteverzuimpercentage sbao/so *	7,0%	7,0%	nrb

* *Verzuimonderzoek PO/VO DUO 2016*

Huisvesting en Beheer

Gebouwen en terreinen

SBO Aquamarijn en de afdeling Expertise van de SCSBO zijn gehuisvest in een modern geoutilleerd gebouw conform de huidige wettelijke eisen. Omdat het gebouw niet voldoende capaciteit heeft voor het huidige leerlingenaantal wordt gebruik gemaakt van een noodvoorziening op het plein van de middenbouw.

De geplande verbouwing heeft in 2017 plaatsgevonden en is afgerond. Hiermee zijn een nieuw speellokaal en drie kantoorruimten gerealiseerd.

Als leidraad voor het onderhoud wordt een meerjarig onderhoudsplan gehanteerd. Dit plan werd in 2017 geactualiseerd en vastgesteld als MOP 2018-2022. Jaarlijks wordt het geplande onderhoud uitgevoerd en worden noodzakelijke aanpassingen gerealiseerd. Er is geen achterstallig onderhoud.

Elk jaar voert het bestuur samen met de andere schoolbesturen in de gemeente Leeuwarden Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met het gemeentebestuur over de schoolhuisvesting.

Communicatie en Kwaliteit

Samenwerking met andere besturen en organisaties

Het SCSBO valt onder het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Fryslân (SWV PO Fryslân). Binnen deze setting verzorgt de school SBO Aquamarijn het speciaal basisonderwijs in Friesland tezamen met de andere SBO-scholen in de regio. De SCSBO is op bestuurlijk niveau tevens aangesloten bij het landelijk netwerk SBO, het netwerk SBO Friesland en bij de coöperatie van besturen van het Christelijke Basisonderwijs in Friesland (CBOF). Deze bijeenkomsten worden door de directeur-bestuurder bezocht, evenals de LEJA (Leeuwarder Educatieve Jeugd Agenda), en overige onderwijs-overleggen van de gemeente Leeuwarden.

Kwaliteitsbeleid

Het kwaliteitsbeleid van de school werd besproken en beoordeeld als degelijk en adequaat aan het beoordelingskader van de inspectie. Het kwaliteitsbeleid op SBO Aquamarijn kenmerkt zich door een cyclisch karakter. Zowel de opbrengsten van het onderwijs als het leren en onderwijzen worden jaarlijks systematisch geëvalueerd. De kwaliteitseisen en -indicatoren van de onderwijsinspectie worden nadrukkelijk bij het schoolontwikkelingsbeleid betrokken. De school maakt hiervoor gebruik van de kwaliteitskaarten van C. Bos (WMK).

Klachtenbeleid

De school voert een klachtenbeleid volgens de voorschriften en de vigerende protocollen voor klachtenbehandeling in het onderwijs. De school is aangesloten bij een landelijke klachtencommissie. In 2017 waren er geen formele klachten.

2 Financieel beleid

Hoofdlijnen

- Het bestuur streeft een exploitatie na, waarbij de van overheidswege verstrekte financiële middelen doelmatig worden besteed en waarbij risico's die de stabiliteit van de financiële positie van de stichting op lange termijn nadelig kunnen beïnvloeden worden vermeden.
- Het bestuur stelt jaarlijks een begroting op, aansluitend bij de strategische doelen, de formatieplannen, de actuele jaarplannen en meerjarenplannen, de beoogde investeringen en de lopende verplichtingen. De Raad van Toezicht gaf goedkeuring aan de begroting.
- Het bestuur stelt de RvT met perioderapportages regelmatig op de hoogte van de actuele exploitatieresultaten.
- Het bestuur volgt bij het beleggingsbeleid de bepalingen in het Treasurystatuut van de stichting. De SCSBO voert een zeer defensief beleggingsbeleid.

2.1 Analyse van de financiële situatie

De kengetallen die iets zeggen over de financiële positie van de Stichting zijn o.a. solvabiliteit, liquiditeit, weerstandsvermogen en rentabiliteit.

Kengetallen	Realisatie	Realisatie
	2016	2017
Solvabiliteit 1	86,6%	88,7%
Solvabiliteit 2	89,8%	89,8%
Liquiditeit	8,95	8,15
Weerstandsvermogen Ministerie	90,4%	73,7%
Rentabiliteit	2,5%	2%

De **solvabiliteitsratio** geeft aan in hoeverre SCSBO in staat is aan haar lange termijnverplichtingen te voldoen. 25% a 50% wordt als goed aangemerkt. Is de waarde hoger dan 25% (solvabiliteit 1) dan is de organisatie in staat om aan haar lange termijn verplichtingen te voldoen. Bij solvabiliteit 2 wordt door het ministerie van OCW een signaleringswaarde gehanteerd van 30%. Met een solvabiliteitsratio 2 van 89,8% is het eigen vermogen ruim voldoende om de Stichting in geval van opheffing in staat te stellen aan haar verplichtingen te voldoen.

De **liquiditeitsratio** geeft de verhouding van de vlottende activa en het kort vreemd vermogen weer. De norm is dat deze waarde groter of gelijk aan 1 moet zijn. Met een liquiditeitsratio van 8,15 voldoet de current ratio ruim aan de norm, en is de Stichting in staat om aan haar korte termijnverplichtingen te voldoen.

Inmiddels wordt het **weerstandsvermogen** een steeds belangrijker kengetal. Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de organisatie in staat is om onverwachte risico's met een financiële impact op te vangen. Dit wordt berekend door het eigen vermogen minus de vaste activa te delen door de totale baten. Een percentage tussen de 5 en 20 procent wordt gezien als voldoende buffer.

De **rentabiliteit** geeft de verhouding aan tussen het behaalde exploitatie resultaat ten opzichte van de totale baten. Een rentabiliteit van 0% tot 5% wordt als normaal beschouwd.

Samenvatting vermogenspositie

De Stichting heeft het kalenderjaar 2017 afgesloten met een positief resultaat. De kengetallen worden beïnvloed door het exploitatieresultaat. Gelet op bovenstaande kan gesteld worden dat de stichting er financieel gezien gezond voor staat en voldoende in staat is om in de toekomst financiële tegenvallers op te vangen.

2.2 Analyse van het exploitatieresultaat

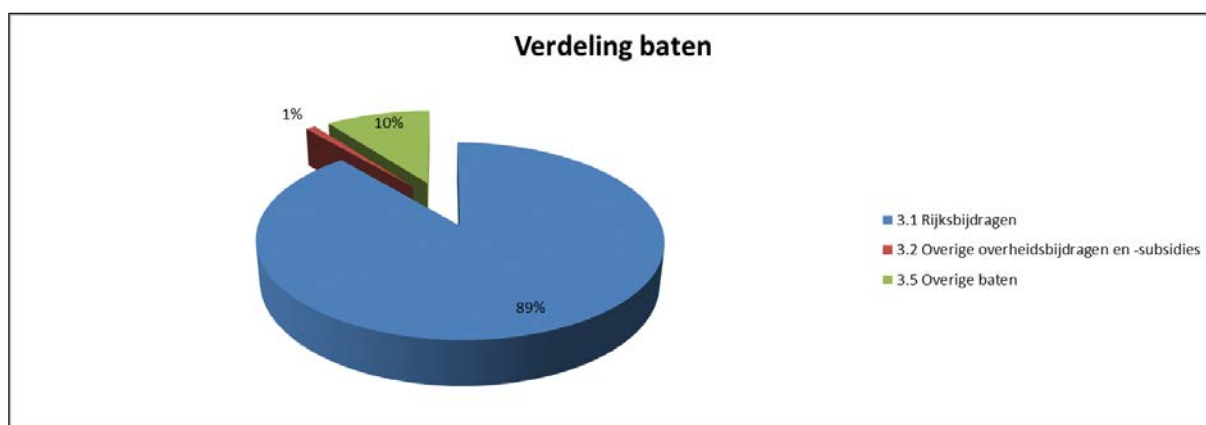
	Realisatie 2016	Budget 2017	Realisatie 2017	Verschil met de begroting	
3. Baten					
3.1 Rijksbijdragen	2.521.576	2.448.960	2.547.527	98.566	4,0%
3.2 Overige overheidsbijdragen	22.471	22.650	27.820	5.170	22,8%
3.5 Overige baten	250.900	209.000	293.393	84.393	40,4%
Totaal baten	2.794.947	2.680.610	2.868.741	188.130	7,0%
04 Lasten					
4.1 Personeelslasten	2.346.430	2.291.923	2.381.789	-89.866	3,9%
4.2 Afschrijvingen	65.704	70.000	72.114	-2.114	3,0%
4.3 Huisvestingslasten	96.632	168.176	215.199	-47.023	28,0%
4.4 Overige lasten	215.497	197.210	191.935	5.275	-2,7%
Totaal 04 Lasten	2.724.263	2.727.309	2.861.038	-133.729	4,9%
Saldo baten en lasten	70.684	-46.699	7.703	17.767	-38,0%
5 Financiële baten en lasten	818	26.000	43.767	17.767	68,3%
Netto resultaat	69.866	-20.699	51.469	72.168	348,7%

Toelichting

De stichting heeft het kalenderjaar 2017 afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 51.469. Het resultaat ligt € 72.168 hoger dan begroot en € 18.397 lager dan kalenderjaar 2016.

Baten

Zoals uit onderstaande grafiek blijkt is de Stichting in belangrijke mate, te weten ongeveer 89%, afhankelijk van de overheid (ministerie en gemeente). De opbrengsten bestaan grotendeels uit de Rijksbijdragen van het OCW (80%). Bij inkomsten van de overheid speelt het aantal leerlingen een belangrijke rol. Doordat de inkomsten afhankelijk zijn van het aantal leerlingen en omdat de kosten op korte termijn voor een groot deel niet te beïnvloeden zijn, is het belangrijk de ontwikkeling van het aantal leerlingen in de gaten te houden. Hierdoor moeten tijdig noodzakelijke maatregelen genomen worden.

De rijksbijdragen komen 4 % hoger uit dan begroot en liggen 1% hoger ten opzichte van kalenderjaar 2016. De hogere rijksbijdragen worden vooral veroorzaakt door normaanpassingen en hogere vergoeding prestatiebox.

De normaanpassingen van het ministerie hebben betrekking op de verwerking resterende kabinetsbijdrage cf. de loonruimteovereenkomsten publieke sector 2015-2016, het functiemixbudget laatste 5 maanden van 2016 en kalenderjaar 2017, de eenmalige bijdrage in het kader van de herstelopslag over de maanden april tot en met december 2016, de

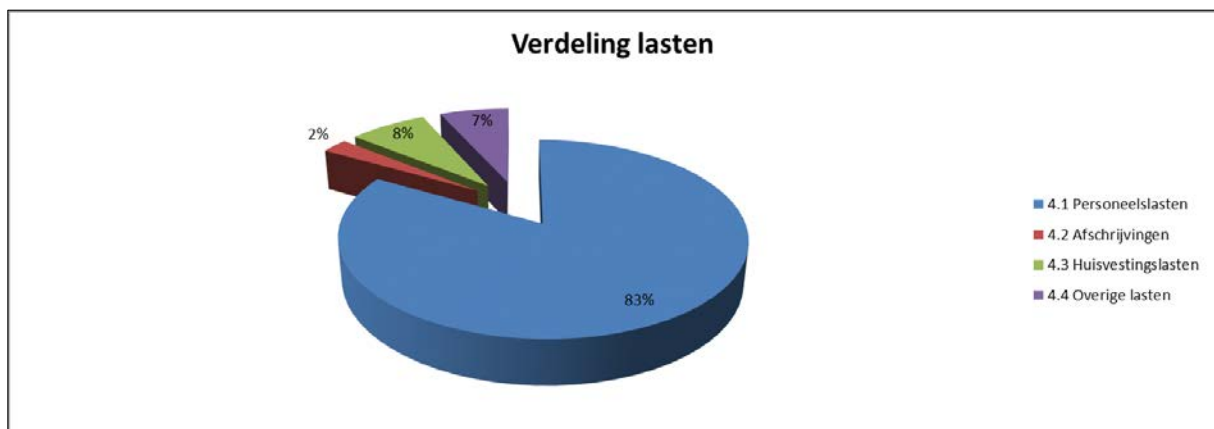
compensatie pensioenpremie per januari 2017, de compensatie eenmalige uitkering van € 500 in april en de verhoging van de vergoeding prestatiebox met ca. € 38,00 per leerling. Daarnaast zijn nog niet opgenomen doorwerkingen van eerdere salaris- en loonkostenmaatregelen verwerkt. Tevens is gecorrigeerd voor de éénmalige bijdrage in het kader van de herstelopslag over de maanden april tot en met december 2016

De overige overheidsbijdragen komen 22,8 % hoger uit dan begroot en liggen 23,8% hoger ten opzichte van 2016. In 2017 is een subsidie Frysk ontvangen en een vergoeding voor het schoollied Aquamarijn, welke niet waren begroot.

De overige baten liggen 40,4 % hoger dan begroot en liggen 16,9% hoger ten opzichte van 2016. Het verschil met de begroting wordt vooral veroorzaakt door niet begrote bekostiging Commissies van toelating SBO en tijdelijke extra arrangementen voor ondersteuning.

Lasten

Zoals uit onderstaande grafiek blijkt, bestaan de kosten in belangrijke mate uit personele lasten, te weten ongeveer 83%.

De realisatie van de totale lasten is 4,9% hoger dan begroting 2017 en 5,0 % hoger dan in het kalenderjaar 2016.

De personele lasten bestaan vooral uit salariskosten. Het aandeel van de salariskosten onderwijzend personeel is 64,6%, onderwijs ondersteunend personeel 14,8%, directie 11,4% en overige lasten 14,9%.

De personele lasten zijn per saldo 3,9% hoger dan begroot en 1,5% hoger dan in 2016. De ingezette formatie is in lijn met begroting. In algemene zin kan worden aangegeven dat de salariskosten behoorlijk zijn gestegen vanwege de loonstijging die met terugwerkende kracht is doorgevoerd als gevolg van het CAO akkoord.

De afschrijvingslasten zijn 3% hoger dan begroot en 9,7% hoger dan in 2016. De hogere afschrijvingen in 2017 betreffen o.a. de niet begrote afschrijving op de verbouwing.

De huisvestingslasten zijn 28% hoger dan begroot en 122,7% hoger dan in 2016. Deze kosten bestaan vooral uit de dotatie aan de onderhoudsvoorziening (49%), schoonmaakkosten (17%), energie en water (14%), onderhoud (9%), en overige huisvestingslasten (11%). De voorziening voor onderhoud is in 2017 geactualiseerd. Op basis van het nieuwe meerjarenonderhoudsplan heeft een aanvullende dotatie aan de onderhoudsvoorziening plaatsgevonden in 2017.

De overige lasten zijn 2,7% lager dan begroot en 10,9% lager dan in 2016. De overige lasten hebben betrekking op kosten van administratie en beheer (44 %), leermiddelen (27%), overige lasten (26%), en inventaris en apparatuur (3%). Ten opzichte van de begroting zijn voornamelijk de administratiekosten, wervingskosten en ICT kosten lager.

2.3 Bijzondere baten

Internationalisering

Het bestuur heeft in 2017 geen subsidie met betrekking tot internationalisering ontvangen.

2.4 Eigen vermogen

2.4.1 Algemene reserve

Het niet bestemde deel van het eigen vermogen heeft betrekking op het publieke exploitatieresultaat van de school en is ondergebracht in de algemene reserve. Het saldo per 31 december 2017 bedraagt € 235.865.

2.4.2 Bestemmingsreserves publiek

De publieke bestemmingsreserves personeel heeft betrekking op de subsidiestromen voor Lumpsum, Bestuur en management (B&M), Bekostiging Personeel- en Arbeidsmarktbeleid (BPA) en ondersteuningskosten voor leerlingen met extra onderwijsbehoeften (budgetten lichte en zware ondersteuning). De bestemmingsreserve personeel is aangelegd voor alle personele zaken, zowel de lonen en salarissen als de overige personele lasten. De overige personele lasten hebben met name betrekking op de kosten voor scholing, arbeidsomstandigheden en inhuur van overig personeel. Per 31 december 2017 bedraagt het saldo € 543.232.

2.4.3 Bestemmingsreserves privaat

De algemene reserve privaat is het private deel van de stichting. Per 31 december 2017 is deze reserve € 1.822.845

2.5 Bestemming van het exploitatiesaldo

Het netto bedrijfsresultaat is € 51. 469.

De resultaatverdeling is als volgt:

- € 16.868 wordt toegevoegd aan de publieke algemene reserve.
- € 34.602 wordt toegevoegd aan de private algemene reserve

2.6 Gang van zaken gedurende het verslagjaar

De Raad van Toezicht wordt zes keer per jaar door de directeur-bestuurder geïnformeerd over het verloop in de besteding van de middelen. De lopende exploitatie wordt in rapportages getoetst aan de door de interne toezichthouders goedgekeurde budgettaire kaders.

2.7 Prestatiebox

In aansluiting bij het Bestuursakkoord PO-raad – OCW 2012-2015 heeft het bestuur in het strategisch beleidsplan doelen opgenomen om de kwaliteit van het onderwijs optimaal op peil te houden en waar nodig te verbeteren. Het bestuur krijgt daarvoor extra middelen in de zogenaamde Prestatiebox.

De in 2017 ontvangen subsidies in het kader van de Prestatiebox werden geheel besteed aan scholing van het personeel.

2.8 Financieringsbeleid

Het bestuur beschikt over een globaal meerjareninvesteringsplan, waarin rekening wordt gehouden met investeringsbudgetten. Alle investeringen zullen gefinancierd worden met eigen middelen. Er is geen behoefte aan het aantrekken van externe financiering.

Investeringen ICT

Actueel onderwijs vraagt om een leer- en werkomgeving die up-to-date is voorzien van elektronische media. Het bestuur heeft besloten om de investeringen in computers en digitale presentatietechniek op te voeren om de ambities met betrekking tot een digitaal goed geoutilleerde school te kunnen realiseren. Waar nodig of gewenst kan de apparatuur versneld vervangen of uitgebreid worden. De noodzakelijke investeringen zijn nog niet in detail in beeld, maar het bestuur raamt de noodzakelijke jaarlijkse investeringen op € 45.000

Investerings Meubilair

Er is geen gedetailleerd vervangingsplan voor het meubilair. Maar op basis van de taxaties van de aanschafwaarden, de huidige boekwaarde en de door het bestuur gehanteerde afschrijvingstermijn raamt het bestuur de noodzakelijke investeringen in het meubilair op € 25.000 per jaar.

Investerings Leermiddelen

Op basis van de taxatie van de aanschafwaarden en de door het bestuur gehanteerde afschrijvingstermijn worden de noodzakelijke investeringen in de leermiddelen geraamd op € 15.000 per jaar.

Investerings Apparatuur

De jaarlijks benodigde investeringen in apparatuur worden op basis van de taxatie van de aanschafwaarden en de door het bestuur gehanteerde afschrijvingstermijn geraamd op € 5.000.

2.9 Treasurybeleid en treasuryverslag

Een deel van de financiële middelen wordt binnen de kaders van de financiële wet- en regelgeving ondergebracht in financiële producten. Daarbij wordt een zeer defensief beleid gevolgd. Er wordt uitsluitend belegd in vastrentende waarden, bestaande uit bedrijfsobligaties en staatsobligaties. De risico's zijn gering, omdat gekozen is voor producten waarbij de ingelegde hoofdsom beschermd wordt door garanties. Er wordt niet gehandeld met de beleggingen. Alle wijzigingen in de financiële posities voldoen ruimschoots aan hetgeen is vastgesteld in het treasurystatuut.

Medio 2017 viel een 4,25% Duitse staatslening van vrij. Het bestuur ging nog niet over tot herbelegging in verband met de zeer lage rendementen op beleggingen die toegestaan zijn binnen de kaders van het treasurystatuut. In 2018 zal weer een staatsobligatie vrijvallen. Het bestuur laat het afhangen van de situatie op de financiële markt of er besloten zal worden tot herbelegging. Mogelijk zullen ook de dan vrijgekomen liquide middelen op een spaarrekening ondergebracht worden.

Overzicht beleggingen in vastrentende waarden

cf jaarrekening 2016 blz 19

Beleggingen	Aanschafwaarde	Boekwaarde 31-12-2016	Koerswaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2017	Rente 2017
<i>Bedrijfsobligaties</i>					
VAR% ING Groep (PERPETUAL)	129.750	83.813	112.613	112.613	28.800
4,75% Deutsche Bahn 3-18	132.599	125.737	126.225	126.225	488
<i>Totaal bedrijfsobligaties</i>		209.550	238.838	238.838	29.287
<i>Staatsobligaties</i>					
Robeco Euro Government	199.411	199.411	203.000	199.411	
4% Nederland 8-18	198.140	177.694	174.301	174.301	-3.393
4,25% Germany 7-17	98.736	87.844	-	0	
<i>Totaal staatsobligaties</i>		464.949	377.301	373.712	-3.393

2.10 Bijzondere gebeurtenissen na de balansdatum

Er zijn geen bijzondere gebeurtenissen na balansdatum.

3 Continuïteit

3.1 Toekomst

De impact van het beleid Passend Onderwijs

Bij de invoering van Passend Onderwijs per 01-08-2014 is bepaald dat het speciaal basisonderwijs al- ondersteunings-voorziening deel uitmaakt van de regionale samenwerkingsverbanden voor primair onderwijs. Maar gezien de ambities van het beleid Passend Onderwijs werd verwacht dat in de reguliere scholen steeds meer ondersteuning aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften geboden zou kunnen worden. Terughoudendheid bij verwijzingen kan daarvan een gevolg zijn. Het bestuur van de SCSBO hield daarom sinds 2014 rekening met een daling van het aantal verwijzingen naar het SBO. Inmiddels is gebleken dat het verwijzingspercentage in Friesland na de invoering van Passend Onderwijs maar zeer geleidelijk daalt (in 2014: 3,07%, in 2017: 2,93%. Het is echter de vraag hoe lang deze trend zich zal voortzetten. De ervaring leert dat reguliere scholen bij de realisatie van passend onderwijs weinig rek meer hebben.

Ontwikkeling leerlingenaantallen (S)BaO in Friesland

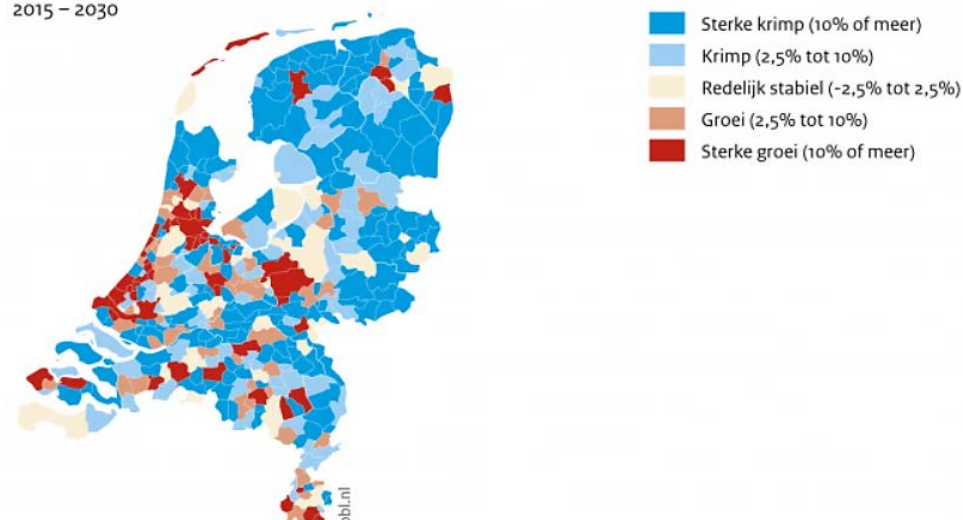
jaar	BaO	SBaO	Aquamarijn	% SBaO	(S)BaO	Analyse van de ontwikkeling in %		
						totaal	SBaO	Aquamarijn
2011	60.694	2.009	233	3,20%	62.703			
2012	59.742	1.890	251	3,07%	61.632	-1,70%	-5,92%	+7,73%
2013	58.596	1.812	242	3,00%	60.408	-1,90%	-4,13%	-3,59%
2014	57.483	1.821	255	3,07%	59.304	-1,79%	+0,50%	+5,37%
2015	56.331	1.727	260	2,97%	58.058	-2,22%	-5,16%	+1,96%
2016	55.025	1.673	241	2,95%	56.698	-2,38%	-3,13%	-7,69%
2017	54.226	1.634	243	2,93%	55.860	-1,47%	-2,33%	+0,83%
Ontwikkeling over de laatste 7 jaar:						-10,9%	-18,7%	+4,3%

De impact van demografische ontwikkelingen

De provincie Friesland wordt aangemerkt al een 'krimpregio'. Voor de regio als geheel geldt een scenario van negatieve ontwikkeling van het aantal inwoners, maar binnen de regio zijn er duidelijke verschillen. Zie voor de verwachting van de ontwikkeling in de leeftijdscategorie 4 tot 12 jaar het overzicht van het Centraal Bureau voor de Statistiek hieronder.

Ontwikkeling aantal inwoners 4 tot 12 jaar per gemeente

2015 – 2030

Demografische ontwikkeling en het effect op het leerlingenaantal

De afgelopen jaren is het inwoneraantal in Noordwest Friesland, het verzorgingsgebied van SBO Aquamarijn, al fors ingekrompen. De krimp deed zich echter niet voor in Leeuwarden en een aantal omliggende dorpen. Het CBS verwacht voor die regio juist een toename van het aantal inwoners tussen 4 en 12 jaar: tussen 2015 en 2030 wordt een positieve ontwikkeling met meer dan 10% aanwas voorzien. Elders in Friesland zal de krimp in de komende jaren echter doorzetten. Het bestuur verwacht niet dat deze ontwikkelingen in de regio een drukkend effect zullen hebben op het aantal aanmeldingen bij SBO Aquamarijn: van de in november 2017 ingeschreven leerlingen was meer dan 75% afkomstig uit Leeuwarden en de buurdorpen met een groeiprognose. Het bestuur anticipeert in de meerjarenplanning dan ook niet langer op een dalend leerlingenaantal.

De SCSBO koerst bij de voorspelling van de ontwikkeling van het leerlingenaantal op de prognoses van het ministerie van OCW. De actuele voorspelling voor SBO Aquamarijn wordt hieronder weergegeven.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
prognose	230	234	245	255	259	257	261	262	261	264
reëel	243									

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting is na een gerealiseerd aantal leerlingen van 243 op 1 oktober 2017 en een tussentijdse aanwas tot 262 (peildatum 1 februari 2018) veiligheidshalve uitgegaan van een verwachting van 256 leerlingen op de teldata van 2018 - 2022.

De impact van andere politieke of maatschappelijke ontwikkelingen

In de omgevingsverkenningen bij het strategisch beleid van de instelling signaleert het bestuur naast de effecten van Passend Onderwijs en de demografische ontwikkeling ook de mogelijke impact van andere politieke en maatschappelijke ontwikkelingen. In het verband van de jaarverslaglegging worden twee zaken daaruit genoemd die hebben geleid tot aanpassing van het beleid van de instelling.

Sociaal-culturele ontwikkelingen

Er wordt een toename van leerlingen met een bijzondere sociaal-cognitieve informatieverwerking geconstateerd. De begeleiding van deze kinderen vergt specifieke onderwijskundige en pedagogische vaardigheden van de leraren. Het bestuur heeft daarom de afgelopen jaren het personeel intensief geschoold in de afstemming op deze leerlingen. Dit heeft geresulteerd in de erkenning van de school als gespecialiseerde onderwijsinstelling voor kinderen met autisme-gerelateerde problemen. Onderhoud van dit specialisme is nodig; (nieuwe) leraren en begeleiders zullen hun kennis en vaardigheden op peil moeten hebben om aan adequaat aan de ondersteunings- behoeften van deze groep te kunnen voldoen. De scholings- en trainingsprogramma's zijn relatief kostbaar.

Technologische ontwikkelingen

De snelle ontwikkelingen in de informatie- en communicatietechnologie zijn van invloed op de inrichting van het onderwijs. Leermiddelen en leermethoden worden in snel tempo gedigitaliseerd. De mogelijkheden van de digitale techniek om gegevens te verzamelen en te analyseren leiden tot steeds meer eisen aan de leerkrachten om de ontwikkeling van de leerlingen te plannen, te volgen en te analyseren. Bijblijven in de ontwikkelingen van de digitale leeromgeving en administratieve techniek vergt aanzienlijke investeringen, zowel financieel als in professionele vaardigheden.

Onderwijskundige ontwikkelingen

- De focus van de overheid en de externe toezichthouders op de opbrengsten van het onderwijs heeft de afgelopen jaren geleid tot een toezicht- en verantwoordingskader, waarin de resultaten van het onderwijs in termen van kwantificeerbare vaardigheidsgroei een scherp accent kregen. SBO Aquamarijn heeft zijn kwaliteitsbeleid volledig afgestemd op de criteria en indicatoren voor goed onderwijs en opbrengstgerichtheid, zoals ze omschreven worden in de toezichtkaders van de onderwijsinspectie. Dat werkt. Bij de evaluaties van de onderwijsinspectie blijkt steeds weer dat de kwaliteit van het onderwijs op SBO Aquamarijn aan de standaarden voldoet en geen risico's laat zien.
- Uit internationaal onderwijskundig onderzoek wordt steeds duidelijker hoe essentieel de rol van de leraar is bij de resultaten van het onderwijs. Leerkrachten met de juiste professionaliteit maken het verschil, zij zijn de hoofdrolspelers in het onderwijsproces. De school richt zich bij de interne kwaliteitszorg dan ook vooral op de competenties van de leraar. Het bestuur stimuleert dat de leraren hun professionele vaardigheden blijven ontwikkelen en geeft daaraan ook bij het vaststellen van de budgetten hoge prioriteit.

3.2 Belangrijkste bestuurlijke voornemens en reeds genomen besluiten

Blijven investeren in hoogwaardig onderwijs

Kwalitatief sterk onderwijs, waarin optimale opbrengsten gerealiseerd kunnen worden in een warm en veilig pedagogisch klimaat blijven de voornaamste doelen waar het bestuur op stuur. De continuïteit van een effectieve school, die kinderen op kan vangen waar andere scholen het niet mee redden, blijft ook na de invoering van Passend Onderwijs nodig.

Krachtig aanbod van ambulante expertise

De SCSBO zal zich duidelijk blijven profileren in de regio als breed expertisecentrum voor Passend Onderwijs. In de visie van de SCSBO is het van belang om die expertise te delen met scholen voor regulier onderwijs, temeer waar de ambities bij het beleid Passend Onderwijs uitgaan naar verbetering van de afstemming van het onderwijs in de reguliere scholen op leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Daarom wil het bestuur een goede dienstverlening aan het onderwijs in de omgeving continueren met een professionele voorziening voor ambulante ondersteuning. Op langere termijn is de ambulante inzet van de expertise van SBO Aquamarijn bij de reguliere basisscholen enigszins onzeker. De behoefte aan aanvullende expertise zal er wel blijven, maar de collectieve regelingen zijn met de invoering van Passend Onderwijs vervallen en de samenwerking met de schoolbesturen is sinds augustus 2014 bilateraal geregeld. In principe zijn de besturen na de opheffing van de oude samenwerkingsverbanden vrij om de aanvullende ondersteuning elders te betrekken. De risico's van deze ontwikkelingen zijn bij het bestuur en de toezichthouders in beeld en in de meerjarenformatieplanning zal hierop worden afgestemd.

3.3 Financieel meerjarenbeleid

Belangrijkste kengetallen

Situatie	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal leerlingen	243	256	256	256	256
Bestuur / Management	2,92	2,92	2,92	2,92	2,92
Personeel primair proces	24,00	24,00	22,37	22,37	22,37
Ondersteunend Personeel	8,97	9,16	8,81	8,81	8,81
Geplande personele bezetting in FTE	35,89	36,08	34,10	34,10	34,10
Loonkosten (inclusief werkgeverslasten) in €	€ 2.402.727	€ 2.359.760	€ 2.298.108	€ 2.331.668	€ 2.365.560
Solvabiliteit 1	88,67%	84,83%	82,10%	79,62%	77,10%
Solvabiliteit 2	89,75%	89,05%	89,34%	89,63%	89,77%
Liquiditeit	8,15	7,57	7,76	7,97	8,08
Weerstandvermogen	73,7%	71,1%	68,1%	65,7%	64,1%
Rentabiliteit	1,8%	-5,2%	-1,7%	0,0%	-0,6%

Ondanks de positieve verwachtingen van het bestuur met betrekking tot de ontwikkeling van het aantal leerlingen blijven fluctuaties in het leerlingenaantal een belangrijke risicofactor. Terugloop noodzaakt tot reductie van de personele formatie. Het bestuur houdt rekening met dit risico door behoedzaam om te gaan met het aangaan van nieuwe formatieve verplichtingen. Daarnaast is er natuurlijk verloop; een aantal oudere personeelsleden zal in de komende jaren met pensioen gaan. Het bestuur verwacht daarom geen problemen te ondervinden bij eventueel noodzakelijke aanpassingen van de personele formatie aan de verwachte daling van het leerlingenaantal.

Met uitzondering van de rentabiliteit zijn de financiële kengetallen de komende jaren boven de daarvoor gestelde grenzen. Het begrotingstekort in 2018 tot en met 2021 vertaalt zich in een rentabiliteit die lager is dan de grens (0%), die hiervoor gesteld is door het bestuur. Oorzaken zijn onder de meerjarenbegroting toegelicht. Met de begrote negatieve resultaten verkrijgt SCSBO een weerstandvermogen wat dichter ligt bij de norm. Op dit moment zit SCSBO met dit vermogen boven de norm.

Balansoverzicht

	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Proforma balans					
materiele vaste activa	€ 482.664	€ 496.596	€ 506.757	€ 525.098	€ 540.029
Totaal vaste activa	€ 482.664	€ 496.596	€ 506.757	€ 525.098	€ 540.029
vorderingen	€ 156.407	€ 155.251	€ 161.979	€ 163.560	€ 164.874
effecten	€ 607.059	€ 607.059	€ 607.059	€ 607.059	€ 607.059
liquide middelen	€ 1.682.036	€ 1.631.970	€ 1.654.428	€ 1.726.493	€ 1.787.031
Totaal vlottende activa	€ 2.445.502	€ 2.394.280	€ 2.423.466	€ 2.497.112	€ 2.558.964
Totaal Activa	€ 2.928.166	€ 2.890.876	€ 2.930.223	€ 3.022.210	€ 3.098.993
algemene reserve	€ 235.849	€ 91.815	€ 45.054	€ 45.735	€ 28.604
bestemmingsreserve publiek	€ 543.232	€ 543.232	€ 543.232	€ 543.232	€ 543.232
bestemmingsreserve privaat	€ 1.817.354	€ 1.817.354	€ 1.817.354	€ 1.817.354	€ 1.817.354
Totaal eigen vermogen	€ 2.596.435	€ 2.452.401	€ 2.405.640	€ 2.406.321	€ 2.389.190
voorzieningen	€ 31.684	€ 121.993	€ 212.302	€ 302.611	€ 392.920
kortlopende schulden	€ 300.047	€ 316.482	€ 312.281	€ 313.278	€ 316.883
Totaal overige passiva	€ 331.731	€ 438.475	€ 524.583	€ 615.889	€ 709.803
Totaal Passiva	€ 2.928.166	€ 2.890.876	€ 2.930.223	€ 3.022.210	€ 3.098.993

Toelichting

Het effectenbezit van de stichting bestaat uit staats- en bedrijfsobligaties. In 2018 zullen twee obligaties vrijvallen. In paragraaf 2.9 werd al aangegeven dat het bestuur terughoudend is met herbelegging. De stand bij de liquiditeiten verloopt dan ook omgekeerd evenredig met de stand bij het effectenbezit. Afhankelijk van de ontwikkelingen op de financiële markt kan het bestuur het beleid bijstellen. Dat heeft geen gevolgen voor het balanstotaal. Als gevolg van de bepalingen in het treasurywettelijk met betrekking tot toegestane beleggingen zal het hierbij altijd gaan om een communicerende-vaten-effect.

Op basis van de actuele activastatus en het investeringsbeleid van de afgelopen jaren is in de meerjarenbegroting rekening gehouden met jaarlijkse investering in duurzame onderwijsleermiddelen (€ 15.000), inventaris en meubilair (€ 25.000), ICT (€ 45.000) en technisch onderhoud (€ 5.000).

Het bestuur heeft een personele voorziening en een onderhoudsvoorziening ingericht om de incidentele lastendruk als gevolg van variaties in de kosten te egaliseren. Het verloop in de stand is voornamelijk gerelateerd aan de kosten van het geplande onderhoud aan het gebouw.

Meerjarenbegroting, staat van baten en lasten

Staat van Baten en Lasten	2017	2018	2019	2020	2021
Rijksbijdrage	€ 2.547.527	€ 2.538.048	€ 2.585.164	€ 2.658.217	€ 2.677.945
Overige overheidsbijdragen en subsidies	€ 27.820	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000
Overige baten	€ 293.393	€ 191.500	€ 184.000	€ 184.000	€ 184.000
Totaal Baten	€ 2.868.740	€ 2.750.548	€ 2.790.164	€ 2.863.217	€ 2.882.945
Personeelslasten	€ 2.381.789	€ 2.456.146	€ 2.394.494	€ 2.428.054	€ 2.461.946
Afschrijvingen	€ 72.114	€ 76.068	€ 79.839	€ 71.659	€ 75.069
Huisvestingslasten	€ 215.199	€ 193.341	€ 193.341	€ 193.341	€ 193.341
Overige lasten	€ 191.935	€ 175.777	€ 176.001	€ 176.232	€ 176.470
Totaal Lasten	€ 2.861.037	€ 2.901.332	€ 2.843.675	€ 2.869.286	€ 2.906.826
Saldo Baten en lasten gewone bedrijfsvoering	€ 7.703	€ -150.784	€ -53.511	€ -6.069	€ -23.881
Saldo Financiële bedrijfsvoering	€ 43.767	€ 6.750	€ 6.750	€ 6.750	€ 6.750
Totaal resultaat	€ 51.470	€ -144.034	€ -46.761	€ 681	€ -17.131

Toelichtingen

De personele bekostiging vanuit het ministerie is gebaseerd op de teldatum per 1 oktober en geldt voor het daarop volgende schooljaar. Na de teldatum van het schooljaar 2017-2018 moesten 20 nieuwe leerlingen ingeschreven worden. Dit noodzaakte tot aanpassing van de omvang van de personele formatie, als gevolg waarvan voor 2018 een aanzienlijk exploitatietekort wordt voorzien. In de jaren daarna zal de balans zich weer herstellen door natuurlijk verloop in het personeelsbestand. Zie pagina 10, 11 en 12 voor toelichting op de leerling ontwikkeling en de personele bezetting. Het voorziene tekort van 2018 en 2019 wordt gemakkelijk opgevangen in het weerstandvermogen.

De kosten van niet duurzaam materiaal bij het onderwijsleerprogramma zullen naar verwachting de komende jaren stijgen. Ook bij de periodieke uitgaven voor de ICT wordt een doorgaande verhoging van de lasten voorzien. Recent is een nieuw meerjarenonderhoudsplan vastgesteld. Daarin zijn enkele ingrijpende posten voor het buitenonderhoud opgenomen. De dotatie naar de voorziening moest als gevolg daarvan bijna verdubbeld worden. Op pagina 13 wordt de huisvesting toegelicht.

Het saldo van de financiële baten en lasten is t.o.v. de afgelopen jaren verder naar beneden bijgesteld. Uitkeringen van afgeloste obligaties worden bij de minimale rendementen die actueel haalbaar zijn niet herbelegd. De rente op spaartegoeden is eveneens extreem laag.

3.4 Het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Risicobeheersing en -controle met betrekking tot de onderwijskwaliteit

- SBO Aquamarijn signaleert kwaliteitsrisico's op basis van analyses van de opbrengsten van het onderwijs.
- Voor elke leerling wordt een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld, waarin op basis van de individueel vastgestelde cognitieve capaciteiten en eerder behaalde leerrendementen kwantificeerbare streefdoelen voor de vaardigheidsgebieden worden gesteld en een uitstroomperspectief wordt gegeven.
- Er wordt gebruik gemaakt van genormeerde toetsen (CITO)
- De leerrendementen worden twee keer per jaar getoetst en geëvalueerd.
- Bij leerrendementen die op individueel niveau achterblijven bij de verwachting worden extra ondersteuningsprogramma's aangeboden.
- De leerrendementen worden jaarlijks op schoolniveau geanalyseerd en geëvalueerd, op basis waarvan gesignaleerd wordt of de onderwijsprogramma's voldoen om de leerlingen op het niveau te brengen dat van hen verwacht mag worden.
- Signalen van achterblijvende opbrengsten op schoolniveau worden opgevolgd met een kwaliteitsanalyse van de leerprogramma's in kwestie. Afhankelijk van de resultaten daarvan worden verbeteringen gerealiseerd.

In 2017 waren de resultaten van de leerlingen bij uitstroom naar voorgezet onderwijs als volgt:

Vaardigheidsgebieden	Uitstroomperspectief op basis van de cognitieve capaciteiten		
	Praktijkonderwijs <i>toetsscore</i>	VMBO Basis/Kader <i>toetsscore</i>	VMBO Theoretisch <i>toetsscore</i>
LEESVAARDIGHEID			
Streefscore	73	73 - 87	> 87
Realisatie (gemiddeld)	76,1	84	n.v.t. *
LEESBEGRIJ			
Streefscore	23	23 - 40	> 40
Realisatie (gemiddeld)	21,8	47,8	n.v.t. *
SPELLINGSVAARDIGHEID			
Streefscore	125	125 - 136	> 136
Realisatie (gemiddeld)	126,7	133	n.v.t. *
REKENVAARDIGHEID			
Streefscore	63	63 - 88	> 88
Realisatie (gemiddeld)	62,4	92,1	n.v.t. *

* In schooljaar 2016 – 2017 waren er bij de uitstroom geen leerlingen met een uitstroomperspectief VMBO T

Risicobeheersing en -controle bij de bedrijfsvoering

- Jaarlijks wordt door het bestuur een meerjarenbegroting opgesteld.
- Het meerjarenformatieplan maakt deel uit van de meerjarenbegroting.
- De meerjarenbegroting met formatieplan wordt goedgekeurd door de interne toezichthouder.
- Na vaststelling van de begroting de budgetten waarmee de organisatie zijn activiteiten realiseert bepaald.
- Het bestuur heeft via Edutopics bij Onderwijsbureau Meppel continu toegang tot de actuele exploitatieoverzichten en kan daaruit rapportages, uitputtingsprognoses en analyses genereren.
- Twee keer per jaar wordt een tussentijdse managementrapportage met uitputtingsanalyse en -prognose opgesteld door het administratiekantoor. De rapportage met prognose wordt door het bestuur besproken met de Raad van Toezicht.
- De budgettaire kaders worden op basis van de tussentijdse rapportages zo nodig bijgesteld. Het bestuur neemt besluiten hiertoe in overleg met de Raad van Toezicht.
- Jaarlijks stelt het bestuur een analyse op van de ontwikkelingen in het leerlingenaantal, waarbij rekenschap wordt gegeven van trends en prognoses op schoolniveau, regionaal en landelijk niveau. Deze analyse wordt besproken met de Raad van Toezicht.

Leerlingenaantal

Fluctuaties in het leerlingenaantal kunnen risico's opleveren bij de bedrijfsvoering, omdat het leerlingenaantal de belangrijkste factor is bij de vaststelling van de rijksvergoedingen. Daling van het leerlingenaantal zal ertoe leiden dat de rijksvergoedingen in het volgende schooljaar teruggedraaid worden; stijging leidt tot verhoging. Bij zorgvuldig personeelsbeleid worden de gevolgen van fluctuaties van het leerlingenaantal in de personele sfeer opgevangen in de normale bedrijfsvoering. Het bestuur is deelnemer in het Participatiefonds, dat de ontslaguitkeringen betaalt bij niet te vermijden overtolligheid van personeel. Zolang het management ervoor waakt geen 'boventallig' personeel aan te stellen waaraan het bestuur verplichtingen kan krijgen, worden de gevolgen van krimp dan ook opgevangen binnen de normale bedrijfsvoering en zijn er geen effecten te verwachten in het weerstandsvermogen.

Meerjarenformatieplan en boventalligheid

Het bestuur stelt jaarlijks een meerjarenformatieplan op, dat gebaseerd wordt op de actuele prognose van het ministerie van OCW over de ontwikkeling van de leerlingenaantallen bij dit bestuur. Daarnaast wordt bij de prognoses van het leerlingenaantal rekening gehouden met in het recente verleden gerealiseerde aantallen, regionale ontwikkelingen met een mogelijke impact op de aanmelding van leerlingen en politieke en maatschappelijke ontwikkelingen (zie 3.1).

Wanneer een dalend aantal leerlingen wordt verwacht, wordt geanalyseerd of er sprake is van een incidentele daling of een structurele daling. Een formatieoverschot bij een incidentele daling zal bij dit bestuur in het algemeen niet leiden tot ontslag van structurele (vast benoemde) formatie. De financiële gevolgen van de lagere rijksvergoedingen in het schooljaar na de leerlingentelling kan het bestuur zo nodig opvangen door inzet van de personele reserves.

Een formatieoverschot bij een verwachte structurele daling van het leerlingenaantal kan leiden tot noodzakelijk ontslag van boventallige formatie. Eventuele ontslaguitkeringen zullen dan vergoed worden door het Participatiefonds; het bestuur is geen eigen risicodragers.

Afvloeiing en afvloeiingsvolgorde

Voor de bepaling van de ontslagvolgorde bij structurele afname van het leerlingenaantal hanteert het bestuur een afvloeiingslijst met een afvloeiingsvolgorde, gebaseerd op het aantal dienstjaren. Wanneer er ontslagruimte ontstaat (terugloop van de personele vergoedingen van het rijk) zal boventallige formatie, het personeel dat volgens de afvloeiingsvolgorde in aanmerking komt voor ontslag, in het risicodragend deel van de formatie (RDDF) geplaatst worden. Daarbij gelden inspanningsverplichtingen voor werkgever en werknemer. Het bestuur volgt hierbij de procedurele regelingen van het Participatiefonds, zodat eventuele uitkeringsverplichtingen overgenomen zullen worden door het fonds.

Beleid beheersing uitgaven inzake uitkering na ontslag

Het uitkeringsbeleid bij ontslag is conform de bepalingen in de cao en de toepasselijke wetgeving.

In 2017 werd bij een ontslag een transitievergoeding toegekend; de hoogte van de vergoeding werd bepaald op basis de toepasselijke artikelen in het Burgerlijk Wetboek.

Nevenactiviteiten

Een tweede risico is gerelateerd aan de nevenactiviteiten van SBO Aquamarijn in het Primair Onderwijs in Noordwest Friesland. Vanuit SBO Aquamarijn worden ondersteunende diensten verleend aan andere scholen. De afspraken worden beschreven in bilaterale convenanten 'voor gemene rekening en risico'; elk bestuur dat gebruik maakt van de diensten verbindt zich aan afspraken voor deling in de kosten en de risico's. Omdat het om convenanten gaat is er een risico; verbreking van een convenant kan effect hebben in het weerstandsvermogen.

Arbeidsfricties

Een derde risicofactor is het risico van arbeidsfricties. Het bestuur schat in, dat het risico op SBO Aquamarijn relatief normaal is. De directie doet regelmatig klassenbezoeken, peilt periodiek de tevredenheid over de arbeidsomstandigheden bij de vierjaarlijkse risico-inventarisatie en -evaluatie en houdt jaarlijks functionerings- en beoordelingsgesprekken. Niettemin moet er altijd rekening gehouden worden met de financiële gevolgen van arbeidsfricties. De arbeidssverhoudingen worden daarom meegenomen in het risicoprofiel. De trajecten bij fricties kunnen kostbaar zijn en gevolgen hebben in het weerstandsvermogen.

Risicoprofiel

Risicofactor	Risicotaxatie	Taxatie omvang van het risico
Leerlingenaantal		
<i>Steile groei</i>		
- gevolgen voor personeel	Groot	Maximaal 2 fte OP LB voor 1 schooljaar : € 110.000 tot € 130.000
- gevolgen voor materieel	Gering	€ 20.000
<i>Steile krimp</i>		
- gevolgen voor personeel	Gering	Risico afgedekt bij Participatiefonds.
- gevolgen voor materieel	Matig	€ 50.000
Risicofactor	Risicotaxatie	Taxatie omvang van het risico
Inlening Expertisecentrum		
1 fte ambulante begeleiding	Groot	0,5 fte OP LB na 1-8-2017 voor 2 jaren: € 69.000
1 fte allround	0,27 fte matig 0,73 fte gering	0,27 fte: € 23.192 0,73 fte: valt onder inspanningsverplichting t.a.v. voormalig personeel Expertisecentra SO
0,6 fte psycholoog	Matig	€ 48.000
Arbeidsfricties	Normaal	€ 100.000 reservering gewenst

Evaluatie van het risico

Bij dit risicoprofiel is een weerstandsvermogen van € 450.000 voldoende. De reserves van de stichting zijn ruimschoots voldoende om deze risico's te pareren.

4 Verslag van de Raad van Toezicht

Bestuur en intern toezicht van de Stichting voor Christelijk Speciaal BasisOnderwijs te Leeuwarden zijn geregeld in twee afzonderlijke organen:

- het bevoegd gezag wordt gevormd door het College van Bestuur (de directeur-bestuurder), dat de bestuurlijke verantwoordelijkheden uitoefent en de bestuurlijke taken uitvoert;
- de Raad van Toezicht vormt het toezichthoudende orgaan, dat verantwoordelijk is voor het interne toezicht op het College van Bestuur.

4.1 Samenstelling Raad van Toezicht

Leden in 2017

- A.W. Dullemond-Zondag, voorzitter (aangetreden: 10 maart 2016)
- W. Danhof
- M.C. Koopmans-Brinkhuis
- R. Planting
- J.J. Vlasman

4.2 Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de Raad van Toezicht

De statuten van de stichting bepalen dat de raad toezicht houdt op het functioneren van het College van Bestuur bij de uitoefening van zijn bevoegdheden en de uitvoering van zijn taken:

- de verwezenlijking van de grondslag en de doelstelling van de stichting,
- de realisatie van het (meerjaren)beleid,
- de zorg voor de kwaliteit van het onderwijs en
- de vormgeving van de horizontale verantwoording.

Tevens houdt de raad toezicht op de algemene gang van zaken binnen de stichting en fungeert de raad als werkgever voor de directeur-bestuurder.

De Raad van Toezicht is volgens de bepalingen in de Wet op het Primair Onderwijs belast met de taken:

- het goedkeuren van de begroting, het jaarverslag en het strategisch meerjarenplan van de school;
- het toezien op de naleving door het bestuur van wettelijke verplichtingen, de code voor goed bestuur, en de afwijkingen van die code;
- het toezien op de rechtmatige verwerving en de doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van de middelen van de school verkregen op grond van de Wet op het Primair Onderwijs;
- het aanwijzen van een accountant die verslag uitbrengt aan de Raad van Toezicht, en
- het jaarlijks afleggen van verantwoording over de uitvoering van de bovenstaande taken en uitoefening van de bevoegdheden .

In de stichtingsstatuten is bepaald dat ook de goedkeuring van het treasurybeleid tot de bevoegdheden van de raad behoort.

De toezichthouders staan de bestuurder – gevraagd en ongevraagd – met raad terzijde. Ze zijn een klankbord voor de bestuurder en gidsen waar dat nodig of wenselijk is. De toezichthouders weten goed wat er in de organisatie speelt en kunnen op grond daarvan de voor het toezicht relevante kritische vragen stellen.

4.3 Intern toezichtkader

Voor de uitoefening van het algemene toezicht naast de wettelijk vastgelegde taken heeft de SCSBO een intern toezichtkader beschreven. In dit toezichtkader zijn uitspraken en ijkpunten vastgelegd, die de raad in staat stellen om het beleid van de bestuurder te toetsen. De uitspraken hebben betrekking op de uitoefening van het bestuur in het algemeen en op het bestuursbeleid zoals dat vorm krijgt binnen de beleidsterreinen Leerlingen, Onderwijs en Identiteit, Personeel en Organisatie, Financiën en Beheer, Huisvesting en Materieel en Communicatie en Kwaliteit.

De ijkpunten zijn onder andere:

- De missie is duidelijk en het bestuur heeft een visie geformuleerd.
- Er is een strategisch meerjarenbeleid geformuleerd.
- Het bestuur stelt voor de vijf beleidsterreinen richtinggevend documenten op waarin het beleid voor meerdere jaren wordt gepland.
- De bestuurscode wordt nageleefd.
- De bedrijfsvoering voldoet aan professionele standaarden.
- De bestuurder draagt zorg voor goede relaties met de leerlingen, de ouders, de medewerkers en de medezeggenschapsraad.
- De bestuurder draagt zorg voor goede relaties met externe stakeholders.

In de vergadering van de interne toezichthouders met de directeur-bestuurder worden volgens een meerjarenrooster onderwerpen geagendeerd over de hierboven vermelde beleidsdomeinen. Daarbij verantwoordt de directeur-bestuurder het voorgenomen beleid en de resultaten van het beleid naar:

- de koers die wordt aangegeven in het strategische plan van de stichting of in het bestuurlijk toetsingskader,
- de naleving van de wettelijke bepalingen,
- de rechtmatigheid en doelmatigheid bij de bestemming en aanwending van de rijksmiddelen,
- de doelstellingen van het beleid,
- de resultaten en de effecten van het uitgevoerde beleid.

4.4 Activiteiten in 2017

De Raad van Toezicht vergaderde in 2017 tien keer, waarvan zeven keer gezamenlijk met de directeur-bestuurder. In de vergaderingen zonder de directeur-bestuurder stond vooral de werving- en selectieprocedure voor het vervangen van de directeur-bestuurder centraal. De nieuwe directeur-bestuurder is na de zomervakantie 2017 begonnen.

Iedere vergadering wordt de raad door de bestuurder bijgepraat over de (dagelijkse) gang van zaken binnen de scholen. Wat zijn de onderwerpen die (dagelijks) spelen, hoe gaat het met de leerlingen, leerlingenaantal (aan- en afmeldingen) personeel, werkdruk, ziekte, de agenda voor bijvoorbeeld open dagen of het traject 'Geef me de Vijf' waar de Aquamarijn licentiehouder voor is. Een nieuwe bestuurder geeft daarnaast de mogelijkheid om 'met een frisse blik' zowel intern als extern een beeld te vormen over hoe de school er voor staat en waar eventuele verbeterpunten zitten. Hierover wordt met de raad gesproken.

In 2017 stonden, naast de benoemingsprocedure van de bestuurder, tijdens de vergaderingen enkele onderwerpen meerdere keren centraal:

- Het verbeteren van het toezichtkader en het uitwerken van de verschillende rollen die raad van toezicht heeft: werkgever, controleur, adviseur en monitor.
- De ontwikkeling van het expertisecentrum. Risico's, kansen, mogelijkheden en kwaliteit en (on)misbaarheid. De raad heeft zicht laten informeren en op vele punten ook vragen gesteld.
- De positie van SBO Aquamarijn als éénpitter in het speelveld van PO en SBO in Friesland
- Het scholingsplan en de wijze waarop SBO Aquamarijn invulling geeft aan deskundigheidsbevordering;

Daarnaast heeft de raad in 2017 o.a. op de volgende punten kennisgenomen van of besluiten genomen ten aanzien van:

- goedkeuren van de jaarrekening 2016;
- goedkeuren begroting 2017 en meerjarenbegroting;
- goedkeuren (formaliseren) treasurybeleid en inkoopbeleid.

- kennismemen van formatieplan, functiebeleid en professionaliseringsbeleid;
- kennismemen van klachtenbeleid en actieplan op eventuele klachten en schoolgids;
- kennismemen van periodieke exploitatieoverzichten (toezicht op de financiële gang van zaken).

De Raad van Toezicht heeft zich verder ontwikkeld in de uitvoering van de verschillende rollen van de raad en geeft inhoud aan deze rollen zoals beschreven in het bestuursreglement en in de inhoud van de vergaderingen. Zo worden inhoudelijke thema's (waaronder het expertisecentrum, de onderwijskwaliteit en de bestuurlijke positionering) meer uitgediept en de 'standaard' rapportages korter besproken. De raad wil zich actief betrekken bij de school en niet alleen afhankelijk zijn van een informatiestroom vanuit de directeur-bestuurder. Dit geeft de raad vorm door periodiek overleg met de MR, uitnodigen van bijvoorbeeld de manager van het expertisecentrum, aanwezigheid bij bijeenkomsten met het personeel en schoolbezoeken.

4.5 Vergoedingen bestuurder en leden van de Raad van Toezicht

De bezoldigingsgrens voor de directeur-bestuurder is bepaald volgens de criteria van de Wet Normering Topinkomens. Op basis van de complexiteitsbeoordeling is de zwaarte van de functie gewaardeerd op klasse A, waarbij in 2017 een maximum bezoldiging gold van € 107.000

Instellingscriteria	2015	2016	2017	Gemiddeld	Complexiteitspunten
Totale baten per kalenderjaar	€ 2.777.588	€ 2.794.946	€ 2.868.741	€ 2.813.758	2
Aantal leerlingen op tediatum	260	241	243	248	1
Onderwijssoorten of -sectoren	SBO PO	SBO PO	SBO PO	SBO PO	1
			Totaal complexiteitspunten:		4
			Bezoldigingsmaximum Klasse A:		€ 107.000

De vergoeding voor de leden van de Raad van Toezicht is voor 2017 vastgesteld op € 1.000, de vergoeding voor de voorzitter is voor 2017 vastgesteld op € 2.000. De vergoedingen worden in principe jaarlijks met 3% verhoogd. De vergoedingen voor de toezichthouders bestuursleden blijven hiermee ruimschoots binnen de normen die door de wetgever zijn vastgelegd in de Wet Normering Topinkomens.